

І.В. Голубєва

ДОСЛІДЖЕННЯ В ІСТОРИЧНІЙ ЧАСТИНІ м. ХАРКІВ У 2009 р.

Short information is presented on the results of protective excavations conducted on the territory of dytynets (citadel) of Kharkiv fortress at Kvitka-Osnovyanyenko Street in 2009.

У 2009 р. продовжено охоронні розкопки по вул. Квітки-Основ'яненка у Дзержинському р-ні м. Харків. Досліджено площу близько 269 м². Стратиграфія тотожна торішній. Виявлено 21 об'єкт — переважно господарські та побутові ями, житла і культові ями козацької доби (друга половина XVII—XVIII ст.) та часів Золотої Орди (друга половина XIII—XIV ст.).

Серед об'єктів козацької доби окремої уваги заслуговують два житла з численними керамічними, скляними та нумізматичними знахідками, а часів Золотої Орди — округлої форми яма (рис. 1), в супіщаному заповненні якої зафіксовано кістяк 10-річної дівчинки, частково вцілілий кістяк немовляти та двох собак (одна є поміссю собаки з вовком).

Незважаючи на потужне пошкодження давніх культурних шарів та об'єктів, вдалось отримати велику колекцію переважно фрагментованих артефактів козацької доби та часів Золотої Орди (понад 2 тис. од. за польовим описом). Серед особливих знахідок відмітимо срібний диргем хана Узбека 740 р. х. (1339/1340 рр.), карбова-

Рис. 1. Харків. Яма з кістяками дітей та собак часів Золотої Орди

ний в Сараї (рис. 2, 1); залізну сулицю (рис. 2, 2) та різьблену кістяну натруску (рис. 2, 3).

Значний відсоток (98 %) серед остеологічного матеріалу (за визначенням В.Л. Бондаренка) становлять кістки свійських тварин: великої рогатої худоби — 45,7 %, дрібної рогатої худоби — 23,3 %, свиней — 18,7 %, коней — 6,3 %, домашньої птиці — 1,8 %. Кісток великих мисливських видів (олені, кабани, ведмеді та ін.) лише 1,8 % від загальної кількості, що свідчить про незначну потребу в додаткових м'ясопродуктах та достатність власних ресурсів тваринництва. Крім того, повноводні раніше річки Харків та Лопань давали улов великих коропів та осетрових риб, рештки яких зафіксовані в розкопі.

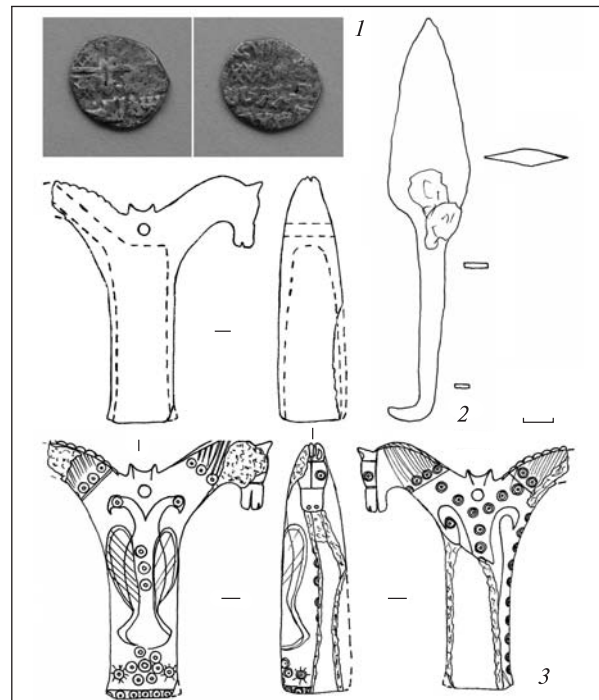

Рис. 2. Харків. Артефакти з розкопу 1: 1 — срібний диргем хана Узбека; 2 — залізна сулиця; 3 — різьблена кістяна натруска